

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

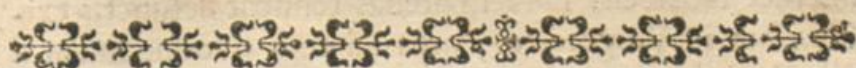
Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. I. Quaedam praemittuntur de ipso Mißae Sacrificio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

DE
SACRIFICIO MISSÆ;
TRACTATUS ASCETICUS.
CAP. I.

Quædam præmittuntur de ipso Missæ Sacrificio.

§. I. Quale Sacrificium sit Missa.

UAMVIS in lege veteri plura fuerint sacrificia, in nova tamen unicum est, quod omnium legalium hostiarum differentiam tantò perfectius complectitur, quantò excellentior, Deoque acceptabilior est victima, quæ in eo immolatur. Est igitur Missa sacrificium latreuticum, sive honorarium oblatum Deo ad summum & supremum cultum atque honorem ipsi exhibendum, tanquam primo principio & ultimo fini nostro, in protestationem infinitæ ejus excellentiæ, dominii, & majestatis; nostræque ab eo dependentiæ, servitutis, & subjectionis. Est Eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis naturæ, gratiæ & gloriæ collatis & conferendis ab ipso Deo, ut summo benefactore. Est Propitiatorium & satisfactorium pro peccatis & pœnis debitis, applicat enim omnibus, pro quibus offertur, vim & virtutem sacrificii crucis; imò est idem sacrificium quoad substantiam, eadem hostia, idem principalis offerens, licet diverso modo offeratur. Ideò vero propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Dominus gratiam & donum pœnitentiæ peccatoribus non ponentibus obicem concedit: Pœnas item peccatis debitas relaxat, quia per ipsum applicatur sacrificium Christi, qui pro peccatis totius mundi

in cruce satisfecit. Easdem pœnas remittit defunctis existentibus in Purgatorio, quia ad eum quoque finem à Christo institutum est; ut constat ex potestate, quæ confertur Sacerdotibus in ordinatione, offerendi pro vivis & defunctis: nec potest hoc effectu carere, quia ex parte ipsorum nullus obex esse potest. Porro in illis, pro quibus tantum offertur, sive vivis, sive defunctis, tanta erit pœnæ remissio, quantam Christus ex sua misericordia taxavit. Licet enim res, quæ offertur sit infiniti valoris, nostra tamen oblatio non nisi finitum habet effectum, ut communiter docent Theologi. In iis verò qui simul etiam offerunt, augetur pro cuiusque affectu & devotione. Denique quia Christus non solum nobis remissionem peccatorum, sed alia quæcunque beneficia promeruit, idcirco hoc sacrificium est etiam omnium bonorum impetratorium, spiritualium quidem primò & per se, temporalium verò secundariò, & quatenus ad spiritualia conducunt. Sed quia ex se vim habet dumtaxat impetrandi in genere, ut aliquid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio specialiter applicari. Ad impetrandum autem pro Ecclesia, semper intervenit ejusdem Ecclesiæ intentio, præsertim quoad ea quæ in orationibus Missæ à Deo petuntur: nam ipsa quoque Ecclesia est offerens in persona sui Ministri.

§. II. *De his qui offerunt hoc Sacrificium.*

Primum & præcipuum inter offerentes locum obtinet Christus, qui solus potuit acceptabile sacrificium offerre Patri, quod quia quotidie offert per Sacerdotes ministros suos, idè dicitur sacerdotium habere sempiternum, sicut scriptum est; *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Non solum autem ex eo est offerens quod illud instituerit, quodque ei vim totam ex meritis suis contulerit; sed ex eo præcipue quod sacerdos in persona ejus, & tanquam Minister ac legatus ipsum repræsentans sacrificat, ut constat ex verbis

consecrationis, non enim dicit, Hoc est corpus, vel Hic est sanguis Christi; sed, Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus. Christus igitur, simul cum sacerdote idem sacrificium Deo Patri pro hominibus offert: & ex ejus persona, cujus purissima sanctitas & dignitas infinita est, semper hoc sacrificium mundum est & gratum Deo, quamvis à Ministro peccatore offeratur.

Alter offerens est ipsa Catholica Ecclesia, cujus sacerdos Minister est, & in ea omnes fideles non excommunicati, qui etiam aliqua ratione sunt offerentes per sacerdotem non tanquam per Ministrum, sed tanquam per Legatum seu mediatorem. Nam sicut tota Respublica dicitur agere quicquid ejus nomine Legatus suus agit: sic omnes Catholici dicuntur sacrificare, quia ipsorum nomine in persona totius Ecclesiæ sacerdos sacrificat. Non tamen omnes eodem modo: sed quidam habitualiter tantum, illi nimirum qui nec adsunt sacrificio, nec cogitant de illo; quia tamen uniti sunt toti Ecclesiæ per charitatem, censentur habitualiter idem facere quod illa facit. Alii causaliter, jubendo & curando ut quis sacrificet, quod maximè contingit in dantibus ad hoc eleemosinam. Alii demum actualiter, qui sacrificio actu intersunt.

Tertius offerens & proprius minister hujus sacrificii est sacerdos legitimè ordinatus, cujus tam firma & immobilis potestas est, ut etiam in hæresim lapsus, suspensus, depositus, degradatus, sive excommunicatus, validè hoc sacramentum conficiat & offerat, licet illicitè, dummodò legitimam materiam & formam adhibeat. Nec valor sacrificii minuitur, etsi sacerdos pessimus, aut ab Ecclesia præcisus sit: non enim fructus ex qualitate Ministri, sed ex Christi institutione dependet.

§. III. De vi effectiva hujus Sacrificii.

DUplex spectari potest in hoc sacrificio vis effectiva. Una quam dicunt Theologi ex opere operato, independentè à merito & dignitate Ministri: altera quam

vocant ex opere operantis, dependenter nimirum ab ipso operante, ejusque merito & bonitate, atque ab ipso pretium, & virtutem accipiens. Primum effectum ex opere operato plures Theologi docent, nec sacerdotem percipere ut offerens est, nec fideles quatenus sunt offerentes, sed quatenus pro ipsis offertur: hunc enim effectum sacrificium istud non habet nisi pro iis pro quibus est institutum, & eo modo quo institutum fuit: est autem institutum ut pro hominibus offeratur, & ut illis dumtaxat prosit, pro quibus offertur: cumque sit applicativum virtutis sacrificii Crucis, non causat nisi in subjecto, cui talis virtus applicatur; id autem fit ab offerente, qui determinat oblationem pro tali persona. Constans semper fuit Catholicorum sententia habere hoc infallibiles & determinatos effectus ex opere operato, nisi ille pro quo offertur obicem ponat, remissionem videlicet aliqujus pœnæ peccatis jam remissis debitæ, vel donum aliqujus gratiæ prævenientis ad obtinendam commissorum remissionem. Quod verò attinet ad vim impetrativam eam non esse infallibilem quotidiana probamus experientia, non enim omnia quæ petimus, & propter quæ sacrificium offertur, semper impetramus. Provenit hoc ex natura impetrationis, quæ requirit libertatem in dante, adeò ut possit pro suo arbitrio negare vel concedere quæ petuntur. Petimus enim proposito aliquo motivo, quo putamus posse Deum moveri ad aliquid faciendum, sed ex eo non arctatur, vel propter pactum vel propter institutionem ad concedendum. Deinde non impetramus, nisi voluntas nostra, respectu rei, quam petimus, sit conformis voluntati Christi, quæ cum nobis ignota sit, ei non possumus nos conformare. Certum nihilominus est non carere sacrificium hoc effectu, quia tamen id præcisè Deus non concedat quod postulamus, aliud tamen tribuit, quod hic & nunc magis judicat expedire.

Quo ad alterum effectum ex opere operantis, duo sunt capita, ex quibus augeri potest. Primum est bonitas

& dignitas operantis procedens ex habitu gratiæ sanctificantis & virtutum, quæ gratiæ annexæ sunt : nam quò sanctior est sacerdos & gravior Deo, eò magis acceptabiles erunt ejus preces, & oblationes. Secundum est actualis devotio, qua sacrificium offertur : nam quò major illa est, eò amplius ipsum prodest. Sicut enim alia opera bona à justo facta eò magis sunt meritoria & impetratoria, plusque valent ad satisfactionem & remissionem pœnæ, quo perfectiùs & ferventiùs fiunt : ita hoc sacrificium sive spectetur ut est sacrificium, sive ut est sacramentum, quò ferventiùs peragitur & suscipitur ; eò magis augetur meritum, magisque prodest pro se offerentibus & suscipientibus, & illis pro quibus offertur. Ideò satagere debet sacerdos, ut sit Deo valdè gratus, & continua virtutum heroicarum exercitatione crescat apud illum in gratia & sanctitate, semperque celebret cum ingenti fervore & devotione : sic enim fiet, ut tam ipse quam alii pro quibus offert, plures & efficaciores sacrificii effectus ex opere operantis consequantur.

§. IV. *De valore, & fructibus Sacrificii.*

QUAMVIS nonnulli ex Theologis existimarint hoc sacrificium ex opere operato valorem sive efficaciam intensivè infinitam habere, eò quod sit idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, resque oblata, corpus scilicet & sanguis Christi, sit infiniti pretii, & ipse Christus principalis offerens sit persona infinita ; certior tamen & communior sententia est, non nisi finiti valoris esse. Potissima hujus Assertionis ratio ex Christi Domini voluntate desumitur, qui noluit hoc sacrificium ordinare ad fructum intensivè infinitum conferendum : sicut de facto rebelles Angeli non sunt redempti, quia Christus merita suæ passionis noluit illis applicare. Alia ratio est, quia ad infinitam sacrificii efficaciam : præter hostiæ & principalis offerentis infinitatem, requiritur etiam ejus infinitas à quo immediatè offertur. Cum igitur sacerdos imme-

diatus offerens sit finitæ dignitatis, valor etiam sacrificii quoad actuale influxum & efficientiam finitus erit, quia actio illa à supposito finito immediatè producitur: & in hoc differt à sacrificio crucis sacrificium nostrum, quia illud fuit immediatè à supposito infinito, ideoque fuit actio secundum esse morale infinita, & Deo Patri infinitè grata. Favet huic doctrinæ communis fidelium sensus, qui plura pro se & suis sacrificia offerri curant, quod certè non facerent, si infinitam in singulis efficaciam agnoscerent. Possent etiam sacerdotes unico sacrificio sexcentis obligationibus satisfacere, quod Ecclesiastica verant decrèta. Frustra pro uno defuncto tot multiplicarentur sacrificia, quia unum sufficiens esset ad omnes animas liberandas. Missa denique cujuslibet sacerdotis sacrificium Christi in cruce æquaret, quod ideo unicum fuit, quia valoris infiniti. Neque considerandum est id quod in sacrificio continetur tanquam ens quoddam naturale agens secundum summum gradum virtutis suæ, sed ut ens liberum, cujus operatio tantam habet efficaciam, quantam habere vult ipsum agens principale Christus Redemptor noster, qui hoc incruentò sacrificio vult nobis applicari finitum tantum & limitatum fructum suæ passionis. Habet igitur sacrificium efficaciam finitam in ordine ad omnes suos effectus, excepta vi impetrativa, quam ideo infinitam esse omnes fatentur, quia non consistit in aliquo quod producat à sacrificio, sed in excellentia & intrinseca dignitate ipsius, quatenus objectivè movet Deum ad id quod petitur concedendum, quamvis semper non concedat, nisi cum judicat salutis nostræ expedire ut concedatur.

Si verò loquamur de infinitate extensiva, an scilicet sacrificium pro multis oblatum æquè singulis prosit, sicut uni prodesset, si pro eo tantummodo offerretur, gravis quæstio est præmissa distinctione fructuum Missæ diffinienda. Est igitur triplex portio valoris Missæ, seu triplex fructus, generalis, specialis & medius. Primus pertinet ad omnes

omnes fideles; secundus est proprius celebrantis, tertius subest dispositioni sacerdotis, ut applicet cui voluerit. Primus ex eo provenit quod generaliter pro omnibus fidelibus vivis & defunctis offertur, est enim idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, quod pro omnibus oblatum est, & ex canone constat debere sacerdotem pro omnibus applicare, pro Papa, pro Episcopo, pro Rege, totaque Ecclesia militante & purgante, & non potest non applicare, cum sit ab ipsa Ecclesia ad hoc specialiter deputatus. Quocirca hic fructus ad omnes fideles extenditur, qui ab Ecclesiae unitate non sunt præcisi, & non ponunt obicem, & sic potest esse quodammodo extensivè infinitus, omnesque & singuli, si per ipsos non steter, integrum fructum percipere possunt, ac si unus tantum esset. An autem hic fructus non solum impetrationem, sed etiam satisfactionem includat, controversum est. Secundus in hoc fundatur, quia sacerdos offert etiam pro se ipso, *Offero*, inquit, *pro innumerabilibus peccatis, & offensionibus, & negligentis meis*. Debet enim, ut ait Apostolus, *quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis*. Provenit autem sacerdoti fructus, quatenus ab ipso ut publico ministro offertur; & idè non est alteri applicabilis: nam dum offert pro se illis verbis, *pro peccatis & offensionibus meis*, eo ipso sibi applicat, sibi verò applicatum non est alteri applicabile. Tertius colligitur ex natura sacrificii, quod ita institutum est ut pro hominibus offeratur, ac propterea illis prodesse debet, pro quibus offertur. De hoc fructu medio communis sententia est non esse infinitum extensivè, sed eo magis in singulis minui, quo magis extenditur. Debet autem sacerdos hunc fructum illi applicare, pro quo specialiter celebrare tenetur ratione beneficii, elemosinæ, præcepti superioris, vel alio quocunque titulo; idque ante Missam, vel saltem in Missa ante consecrationem, nam si essentia Missæ in sola consecratione consisteret, ut plerique sentiunt, applicatio post illam facta ni-

C. Bona. Opusc. Spirit.

N n

hil valeret, sacrificio quoad substantiam jam consummato.

§. V. *Quæ praxis servanda in applicatione Missæ.*

Quia diximus sacrificii fructum debere à sacerdotibus applicari, operæ pretium erit ex communi & magis recepta Theologorum sententia praxim aliquam sive methodum hujus applicationis præscribere, quæ ipsis sacerdotibus usui sit, ne eos labi in re tanti momenti & muneri suo deesse contingat. Et primò quidem observandum est sacerdotem multiplici nomine hoc sacrificium offerre, nomine Christi primi & præcipui offerentis ex cuius meritis sacrificii valor emanat, & ex cuius voluntate maximè pendet ejusdem applicatio: nomine item Ecclesiæ, cui meritorum suorum & satisfactionum dispensationem Christus commisit: deinde nomine proprio, quatenus libera sua voluntate offert, sibi que aut aliis pro suo arbitrio applicat: nomine tandem aliorum fidelium, qui simul cum ipso, sive per ipsum interno affectu offerre dicuntur, illorum videlicet qui Missæ inserviunt & assistunt, vel pro ea celebranda eleemosinam largiti sunt. Porro Christus & Ecclesia sacrificii fructuum quoties offertur, participes esse volunt omnes fideles, dummodò capaces sint, & nullus in eis obex reperiatur: nec ulla requiritur ex parte sacerdotis celebrantis applicatio, ut communis hic fructus in omnes diffundatur. Omnium autem fructuum pars quædam notabilis, Christo sic volente & disponente, relicta est liberæ applicationi, & determinationi tam ipsius sacerdotis celebrantis tamquam Ministri & mysteriorum ejus dispensatoris, quàm aliorum simul cum eo offerentium, quod ex communi Ecclesiæ consensu morem fidelium approbantis, quo expetunt hoc sacrificium pro se peculiariter offerri, manifestum est: frustra enim id facerent, si omnis ejus fructus jam applicatus esset, nec ullus per sacerdotis intentionem applicandus superesset. Sacerdos verò in hujus sacrificii actione aliis cum

ipso offerentibus superior est, & ideo fructuum applicatio ab ejus intentione præcipue pendet, nam cum sit actus potestatis ordinis, ejus subjacet voluntati. Sed quanta & qualis sit portio fructus, quam Christus Dominus voluit sive generatim ad omnes fideles, sive speciatim ad hos vel illos secundum intentionem particularem sacerdotis celebrantis derivari, incertum omnino est: neque enim sacra Scriptura, nec Ecclesiæ traditio, nec concilia, aut Patres quidquam de hac re tradiderunt aut diffinierunt. Ideo satis est quod sacerdos tantum de fructu sacrificii juxta devotionem, sive obligationem suam his aut illis applicare velit, quantum Christus Dominus ipsi applicandum concessit.

Observandum secundo quod ut sacerdos sacrificii fructum valide applicet, necessaria est ejus intentio, qualem requiri aiunt Theologi ut aliquod sacramentum valide conficiatur. Quapropter habitualis sufficiens non est; actualis optima atque laudabilis; sed non necessaria: sufficit enim virtualis, illa nimirum quæ ab actuali proveniens & non revocata, adhuc remanet secundum suam virtutem. Debet autem hæc intentio ipsam sacrificii actionem concomitari, & esse certa & determinata, nec effectum sacrificii suspensum relinquere, quia non potest à futura conditione pendere. Quod si sacerdos fructum sacrificii nemini applicet, vel ille pro quo offert ejus capax non est, aut eo non indiget, manet fructus in Thesaurò Ecclesiæ. Unde intali casu optimum fore censent Theologi conditionatam habere voluntatem, & alium substituere, qui eo fructu potiatur. Optimum quoque aliquibus visum est, quod sacerdos, qui pro pluribus offerre intendit, eos specialiter & nominatim exprimat, non generaliter & in confuso, quia singulis minus prodesset; suum enim effectum producit, secundum modum quò applicatur, perfectior autem applicatio est, cum omnes sigillatim nominantur. Ad scrupulos denique evitandos, qui circa applicationem oriri possunt, debet sacerdos reiectis incertis

opinionibus, sacrificii fructus primò & principaliter illi applicare, pro quo celebrare tenetur ratione beneficii, eleemosinæ, promissionis, aut specialis obligationis. Tum sine ejus præjudicio & in quantum licitè potest, aliis item applicare poterit sibi charitate aut alia quavis ratione peculiariter conjunctis, seu commendatis, suam intentionem intentioni Christi summi sacerdotis perfectè conformando, & submittendo: sic enim poterit tuta conscientia ex infinito & nunquam exhauriendo thesauro meritorum & satisfactionum Christi, cujus dispensator est constitutus, partem aliquam in plures derivare, quæ ex summa & ineffabili Dei misericordia non nisi uberissima sperari potest.

CAP. II.

De requisitis in Sacerdote ad ritè & piè celebrandum.

§. I. De puritate vitæ.

QUod olim David de templi ædificatione, id sibi sacerdos de divini sacrificii oblatione, & sumptione dictum putet: *Opus grande est, neque enim homini preparatur habitatio, sed Deo.* Ad Deum igitur accessurus, ut ipsius Dei unigenitum Filium incruentè sacrificet, cum timore & tremore tantum opus aggrediatur, probetque seipsum, & præviis dispositionibus præparet ad uberimos sacrificii fructus percipiendos. Sunt autem tres præcipuæ dispositiones, quæ in sacerdote requiruntur: Puritas vitæ, Rectitudo intentionis, & actualis Devotio. Puritas vitæ in duobus consistit: Primum ut sit mundus ab omni peccato non solum mortali, sed etiam veniali delibato & scienter admissò, atque ab omni affectu erga ipsa peccata venialia. Levissima siquidem peccata omnino vitare nequimus; at ipsorum affectum penitus ex animo evelere & possumus & debemus, adeo ut nulli voluntate & affectu inhæreamus. Alterum ut conetur omni studio